

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

10 יוני 2021
20273-03-21

פס"ד בבר"ע של אישה לפסיקת מזונות זמניים

שאל שוחט - סגן נשיא

השופט

נ.ע.
ע"י עו"ד רות דיין-וולפנר ואח'

המבקשת

- נגד -

י.ע.
ע"י עו"ד רוברט ליכט-פטרן

המשיב

פסק דין

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט לענייני משפחה במחוז תל-אביב (כב' השופטת ענת היר (כריש), מיום 7.2.21, שניתנה בגדרן של שתי תביעות האחת תביעה למזונות ילדים ומזונות אשה (תלה"מ 49643-11-20) והשנייה תביעה רכושית (תלה"מ 49666-11-20).

המבקשת מלינה על קביעות ביהמ"ש קמא בהחלטה מושא הבר"ע בשני עניינים:

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

האחד, דחיית בקשתה לפסיקת מזונות זמניים עבורה (ס' 8 להחלטה).

השני, דחיית בקשתה כי המומחה הרכושי שמונה ייתן חוות דעתו גם באשר לגידול בשיעור השבח שנוצר ממועד הנישואין עד למועד הקרע בגין חלקו של המבקש בנכסי נאמנות משפחתיים.

בהחלטה מנומקת שניתנה ביום 3.5.21 דחיתי את בקשת רשות הערעור בכל הנוגע לעניין השני והוריתי למשיב להגיש תשובתו לבר"ע בנוגע לעניין הראשון – אי פסיקת מזונות אשה זמניים.

תשובת המשיב לבר"ע בעניין זה הוגשה ביום 2.6.21.

דין והכרעה

מכוח סמכותי לפי הוראת סעיף 149(2)(ב) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018, אני מחליט לדון בבקשה כאילו ניתנה רשות והוגש ערעור לפי הרשות שניתנה, ולקבל את הערעור כך שסוגיית המזונות הזמניים למבקשת (מזונות אשה) תוחזר להכרעה לפני ביהמ"ש קמא.

בקשת המבקשת לפסיקת מזונות זמניים עבורה נדחתה על ידי ביהמ"ש קמא בפסקה אחת (פסקה מס' 8 להחלטה) שמונה שני משפטים בכל אחד טעם אחר: "הואיל ואין מחלוקת כי לתובעת חשבון בנק נפרד על שמה בו מופקד סך של כ-100,000 ₪, אין מקום לפסוק בשלב זה מזונות זמניים לתובעת. בנוסף יוזכר כי כמפורט לעיל, לשיטת הנתבע לתובעת הכנסה מעבודה כיום, והתמונה בעניין זה אינה ברורה עדיין".

אני סבור כי בנסיבות העניין, על רקע המסכת העובדתית שנפרשה לפני ביהמ"ש קמא, לא היה די בטעמים אותם מנה ביהמ"ש קמא כדי לדחות כליל את בקשת המבקשת למזונות זמניים עבורה.

רקע תמציתי בקצרה: מדובר בבני זוג יהודים שנישאו כדמו"י ומנישואיהם נולדו 2 ילדים, בגילאים 5 ו-3 שנים במועד מתן ההחלטה. אין חולק כי ברוב שנות הנישואין המבקשת לא עבדה ולא השתכרה ולמעשה נראה שאין מחלוקת של ממש כי במהלך שנות הנישואין היה זה המשיב המפרנס העיקרי, אם לא היחיד, של המשפחה.

אשר לקביעת ביהמ"ש קמא לפיה למבקשת חשבון בנק נפרד על שמה בו מופקד סך של כ-100,000 ₪ - טענת המבקשת לפיה כיום בחשבונה סך של 2,500 ₪ לא תהווה שיקול בהחלטתי זו וצירוף ראייה חדשה (דף החשבון) שלא הייתה לפני ביהמ"ש קמא לא היה צריך להיעשות מבלי שניתנה רשות מתאימה.

המבקשת אכן הודתה במסגרת בקשתה לפסיקת מזונות זמניים כי ברשותה חשבון בנק פרטי בו מצויים כספים בסך של קרוב ל-100,000 ₪ אך הסבירה בהמשך אותו המשפט מדוע כספים אלו לא יוכלו לשמש אותה לצורך מזונות שוטפים, משאלו משמשים אותה לצורך מימון ההליך המשפטי. ביהמ"ש קמא התעלם מנימוק זה של המבקשת או שלא ייחס לו כל משקל. החלטת ביהמ"ש קמא מביאה למעשה לכך שהמבקשת תיאלץ לבחור בין סיפוק צרכיה השוטפים לכלכלה לבין התפשרות על ייצוגה המשפטי. מטרתו של סעד זמני הוא למנוע בדיוק דילמות מסוג זה. בהקשר של פסיקת מזונות זמניים ציין כב' השופט דרורי בפסק-דינו בבר"ע (י-ם) 1081/05 פלוני נ' אלמוני, פורסם בנבו, 8.8.2006 כי "אם רוצים אנו כי בני-זוג יגיעו לדיון על רכושם או על מזונותיהם או על החזקת הילדים, כאשר מטרת ההליך הוא הפעלת "צדק המשפט" באופן שוויוני, יש להקפיד על כך כי ייפסקו מזונות זמניים הולמים - לא גבוהים מדי ולא נמוכים מדי - וכך יוכלו, הן האישה והן הבעל, לנהל את המשפט המרכזי של חייהם, כאשר ידיהם אינן קשורות מאחור, ולכל אחד יש יכולת קיום כלכלית, כפי שהיתה, פחות או יותר, ערב תחילת הדיונים ביניהם. כאשר זו נקודת הפתיחה הכלכלית של ההתדיינות, ניתן יהיה להגיע בסוף ההליך, בהנחה כי הוא נוהל באופן צודק ושוויוני - אל המטרה הנכספת של כל הליך שיפוטי שהוא "צדק המשפט" קרי: השווית בעלי הדין בכל עניין דיוני, וקביעת התוצאה על פי הראיות והטענות המשפטיות התומכות בצד זה או אחר. " (ס' 71 לפסה"ד). אין לי אלא להצטרף לדברים.

אשר לקביעת ביהמ"ש קמא כי "לשיטת הנתבע לתובעת הכנסה מעבודה כיום, והתמונה בעניין זה אינה ברורה עדיין" - בתגובתו לבקשה לפסיקת מזונות זמניים טען המשיב כי המבקשת החלה לעבוד בגן ילדים בשנת 2019 "אולם לאחר זמן מה התפטרה מסיבות תמוהות." בהמשך ציין, כי "כיום המבקשת הינה בעלת עסק עצמאי בתחום החינוך ורשומה כעוסק מורשה במס הכנסה". המבקש לא טען דבר לגבי הכנסות אותו עסק כביכול או השתכרותה בפועל של המבקשת ממנו והסתפק בטיעון כללי לפיו לאור יכולותיה של המבקשת "אין כל הגבלה על יכולת השתכרותה". בהרצאת הפרטים שהוגשה על ידי המשיב ושצורפה לתגובתו לבקשה למזונות זמניים ציין בפרק הנוגע להשתכרות והכנסות המבקשת בשנה האחרונה טרם הגשת התביעה, כי "המבקשת אינה עובדת כעת. המבקשת עבדה בגן ילדים והשתכרה כ-2,026 ₪ לחודש". מעיון בפרוטוקול הדיון שקיים ביהמ"ש קמא ביום 4.2.21, בין השאר בבקשה למזונות זמניים, עולה כי במהלכו נשאלו הצדדים מספר שאלות על-ידי בית המשפט קמא לא הפנה למבקשת כל שאלה שנוגעת להשתכרותה. גם ב"כ המשיב לא דרש לחקור את המבקשת בעניין זה או אחר.

כידוע, במסגרת השיקולים של פסיקת מזונות לאישה, ככל שמדובר בהכנסותיה מעבודה, יש להבדיל בין שני מקרים: אישה שעבדה כל השנים, והפסיקה לעבוד או צמצמה את עבודתה בגלל ההליכים המשפטיים; אישה שמעולם לא עבדה ויש לה רק פוטנציאל כושר השתכרות. במסגרת השוני של שני המקרים, יש גם לבדוק האם הסיבה לאי עבודתה של האישה תלויה או נגרמת בשל ההליכים המשפטיים בין בני הזוג, והמניע לאי העבודה או הפסקתה הוא רצון להפעיל לחץ כלכלי על הבעל, או שהפסקת העבודה נגרמה בשל אירוע אובייקטיבי (בר"ע (י-ם) 1081/05, שם; רמ"ש (מחוזי (י-ם) 17320-1-16

אלמוני ב' פלונית ואח'). בענייננו אנו, גם אם לא נראה באמור בהרצאת הפרטים מטעם המשיב כהודאה מטעמו לפיה למבקשת בשלב זה אין כל הכנסה בפועל, אזי, לכל הפחות, בשלב זה של ההליך המשפטי לא הובאה על-ידי המשיב כל ראיה שסותרת את גרסת המבקשת בבקשתה למזונות זמניים ובכתב הגנתה ולפיה ברוב שנות הנישואין לא עבדה ולא השתכרה וגם עבודות מזדמנות שביצעה מעת לעת לתקופות קצרות היו בשכר מינימלי ולא לצרכי פרנסה. לפיכך, הגם שקביעת ביהמ"ש קמא לפיה התמונה בעניין הכנסת המבקשת מעבודה כיום "אינה ברורה עדיין" נכונה, ושיקול זה בודאי שצריך להילקח בחשבון במסגרת פסיקת המזונות הזמניים והסכום שיפסק, קביעה זו אינה מספקת לדחיית הבקשה כליל. עיקר טענותיו של המשיב מכוונות להשתכרותה הפוטנציאלית של המבקשת ולא להשתכרותה בפועל (כך גם בבקשת רשות הערעור שלפניי). מהחלטת ביהמ"ש קמא משתמע כי המשפחה התנהלה ברמת חיים גבוהה. זאת לכל הפחות הייתה התרשמותו של ביהמ"ש קמא שעולה מהעובדה כי חייב את המשיב בגין מזונות זמניים עבור ילדיהם הקטינים של הצדדים, חרף העובדה כי הם מצויים בחלוקת זמנים דומה ביניהם וכי המשיב "נושא בחלק ניכר מצרכי הקטינים באופן ישיר כאשר הקטינים שוהים עמו" (ס' 7 להחלטה), בסך של 11,000 ₪ לחודש. לא נטענה לפני ביהמ"ש קמא כל טענה, ובודאי שלא הובאה כל ראיה, ממנה ניתן ללמוד כי ביכולתה הכלכלית של המבקשת מהשתכרותה בפועל, ככל שזו קיימת, לספק את צרכיה שלה או קרוב לכך לפי רמת החיים לה הורגלה, עד למתן פסק-דין בהליך העיקרי. בנסיבות אלו, גם אם סבר ביהמ"ש קמא כי צרכי המבקשת פורטו בבקשה על דרך הפרזה (ולא נקבע כך, אך לא ניתן להתעלם מהעובדה שהמזונות הזמניים לקטינים נפסקו בשיעור של מחצית מהסכום אותו דרשה המבקשת) שומה היה עליו לפסוק למבקשת ולו סכום כלשהו כסעד זמני.

לא נעלמה מעיני טענת המשיב בתשובתו לבקשה למזונות זמניים ולפיה בחשבון הבנק המשותף של הצדדים מצוי סכום של כ-300,000 ₪ וכי הוא מוכן לחלוקתו ביניהם באופן שכל צד שומר על טענותיו. בבקשת רשות הערעור שלפניי טוען המשיב במקום אחד כי סכום זה של 150,000 ₪ (מחצית מהחשבון המשותף) "עמד לרשותה" של המבקשת (ס' 7 לתשובה לבר"ע) ובמקום אחר כי "לבני הזוג היה סכום של כ-300,000 ₪ בחשבון המשותף אשר המשיב הציע לביהמ"ש קמא במסגרת תגובתו לבקשה למזונות זמניים לחלק אותו בחלקים שווים בין הצדדים, דבר שהיה מעמיד למבקשת סכום נוסף של כ-150,000 ₪. בנסיבות אלו, ברור כי אין כל צורך ליתן החלטה למזונות אשה זמניים אלא ראוי להמתין לדין ההוכחות בעניין זה" (ס' 45 לבר"ע). להבנתי, מדברי המשיב, לא התקבלו לידי המבקשת מחצית מהכספים המצויים בחשבון המשותף וגם לא נראה שקיימת כיום הסכמה מצדו לחלוקת הסכום בין הצדדים (ר' גם בס' 47 לתשובה לבר"ע). עיון בתיק המתנהל בביהמ"ש קמא מלמד כי ישיבת ההוכחות הראשונה נקבעה לחודש נובמבר השנה - כשנה מאז הוגשה הבקשה למזונות זמניים.

סוף דבר

לאור כל האמור לעיל, בקשת רשות הערעור מתקבלת באופן חלקי כך שהחלטת ביהמ"ש קמא שלא לפסוק בשלב זה מזונות זמניים למבקשת מבוטלת ובית המשפט קמא יידרש לבקשת המבקשת בעניין זה מחדש, על בסיס החומר שהוגש בפניו (או, לפי שיקול דעתו הבלעדי, על בסיס חומרים נוספים שיתיר הגשתם).

משהגישה המבקשת ראיה חדשה בלי לבקש רשות תישא היא בהוצאותיה.

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין



העירבון, על פירותיו, יושב למבקשת באמצעות באת כוחה.

מתיר פרסום פסק-הדין במתכונת בה נחתם, בהיעדר שמות הצדדים ופרטים מזהים אחרים.

ניתנה היום, ל' סיוון תשפ"א, 10 יוני 2021, בהעדר הצדדים.